ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	1-й
Кафедра	Графіка	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація	Семестри	1-2

ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ

Семестр 1 (1 вересня – 12 грудня 2026 р.)

Викладач Педченко Дмитро Анатолійович
E-mail pedchenkodmytro27@gmail.com
Заняття **За розкладом**

Консультації
Адреса 61002, Харків, вул. Мистецтв, 8.
Телефон 057 706-03-50 кафедра графіки

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування як електронною поштою, так і за допомогою месенджерів (050-84-66-319). У разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Загальний курс композиції» на другому курсі є певний обсяг знань з фундаментальних дисциплін таких як: «Рисунок», «Робота в матеріалі», «Кольорознавство».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні матеріали

1. Юрченко О.О. Графіка, загальний курс композиції (практичні завдання) Харків : ХДАДМ, 2010. 63с.
2. Візуальний методичний матеріал (курсові роботи студентів) з методичного фонду кафедри.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для опанування дисципліною студентам необхідно мати наступні матеріали папір або альбом для малювання, простий олівець, туш, сталеві пір'я, пензлі, гуаш, акварель, кольорові олівці, м'який матеріал (вугілля, сангіна, сепія, соус, пастель).

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Загальний курс композиції» дати студентам необхідні теоретичні знання з основ композиції та практичні навики роботи з графічною композицією, уміння застосовувати образотворчі засоби та володіння графічною мовою.

Головною задачею 1 курсу (І семестр) є теоретичне та практичне вивчення законів побудови графічного твору, опанування графічною мовою й образотворчими засобами графіки.

У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з основними законами побудови графічного твору, графічною мовою, матеріалами та інструментами.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методику роботи над завданням;
- матеріали та інструменти для виконання завдань;
- специфіку графічного малюнку;
- методику збору підготовчого матеріалу;
- методи побудови графічного твору;
- образотворчі засоби композиції;

уміти:

- застосовувати образотворчі засоби композиції;
- використовувати графічні матеріали для втілення авторського задуму;
- виконувати малюнки з натури для вправ та завдань за темами;
- творчо підходити до розробки вправ та завдань;
- виконувати ескізи композицій.

мати навички:

- малювати з натури для збору підготовчого матеріалу за темою;
- працювати графічними інструментами та матеріалами;
- праці з комп'ютером та необхідним програмним забезпеченням;
- оформлення робіт та організації експозиції.

Дисципліна покриває такі компетентності:

(ЗК)05.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
(ЗК)06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
(ЗК)08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
(ЗК)09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
(ЗК)11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
(СК)01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.
(СК)05. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.
(СК)07. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.
(СК)09. Здатність використовувати професійні знання у практичній діяльності.
(СК)12. Здатність презентувати художні твори у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальним планом підготовки бакалаврів на викладання дисципліни «Загальний курс композиції» передбачено у 1-4 семестрах 22 кредити ECTS (660 годин), з них: лекції – 32 години, практичні заняття – 298 годин, самостійна робота – 330 годин.

3 СЕМЕСТР 5, 6 МОДУЛІ містять 3 теми:
Тема 1. Зображення та композиційне поле.
Тема 2. Форма графічного малюнку.
Тема 3. Графічне зображення та композиційна форма.
Тема 4. Ескіз композиції «Друзі».

В ході роботи поділяються такі етапи:
- виконання вправ за темою;
- виконання завдань за темою;
- виконання ескізу композиції за темою;

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних занять. Практичні заняття здійснюються у вигляді практичної роботи над розробкою ескізів за темою. Самостійна робота студентів спрямована на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі поточних переглядів ескізів, процесу роботи та виконаних завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

№ модуля	№ теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
М 5	**Тема 1**. *Етап 1*	*Виконання завдань. Поточні перегляди*	0 - 20
	Тема 2. *Етап 2*	*Виконання завдань. Поточні перегляди*	0 - 20
Загальна кількість балів за **МОДУЛЬ 1**		Перегляд робіт	**0–40**
М 6	**Тема 3**. *Етап 3*	*Виконання завдань. Поточні перегляди*	0 - 20
	Тема 4. *Етап 4*		0 - 20
	Оформлення експозиції		0-20
Загальна кількість балів за **МОДУЛЬ 2**		Перегляд робіт	**0–60**
Загальна кількість балів за семестр		***Екзаменаційний перегляд***	**0–100**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	**A**	відмінно
82–89	**B**	добре
75–81	**C**	
64–74	**D**	задовільно
60–63	**E**	
35–59	**EX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	**E**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки знань та умінь студентів

з дисципліни «Загальний курс композиції»

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A —** за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B —** за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D —** за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів курсу, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Загальний курс композиції» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх ескізах, авторських концепціях тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено плагіат, то робота скасовується та переробляється.

Корисні посилання: https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html
https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/
м

РОЗКЛАД КУРСУ для студентів Г23-1, Г23-2.

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1.	1	лекція	Зображення та композиційне поле	6		
2.	1	Лекція та практичні	Форма графічного малюнку, Оголошення завдання композиція «Друзі»	2+4	Поточний перегляд	
3.	1	практичні	Виконання вправ на формальну композицію	6	Поточний перегляд	
4.	1	практичні	Виконання вправ на формальну композицію	6	Поточний перегляд	
5.	2	практичні	Збір натурного матеріалу	6	Поточний перегляд	
6.	2	практичні	Збір натурного матеріалу	6	Поточний перегляд	
7.	2	практичні	Збір натурного матеріалу	6	Поточний перегляд	
8.	2	практичні	Завершення роботи над вправами на формальну композицію	6	**Модульний перегляд**	
9.	3	практичні	Збір натурного матеріалу, та початок роботи над ескізами	6	Поточний перегляд	

10.	3	практичні	Збір натурного матеріалу, формування художньої ідеї ескізів	6	Поточний перегляд	
11.	3	практичні	Пошук графічного рішення в ескізах	6	Поточний перегляд	
12.	4	практичні	Пошук графічного рішення в ескізах	6	Поточний перегляд	
13.	4	практичні	Робота над ескізами	6	Поточний перегляд	
14.	4	практичні	Виконання графічної композиції «Друзі»	6	Поточний перегляд	
15.	1,2 3,4	практичні	Оформлення експозиції	6	Поточний перегляд	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. **Арнгейм Р.** Мистецтво та візуальне сприйняття / пер. з англ. — Юніверсіті оф Каліфорнія Прес (ориг. 1954/1974). — 512 с.
2. **Іттен Й.** Елементи образотворчого мистецтва : навчальне видання щоденника / пер. з нім. Х. Назаркевич. — Київ : ArtHuss, 2021. — 168 с.
3. **Методичні вказівки** до виконання практичних завдань з дисципліни «Загальний курс композиції» для студентів 1–2 курсів / ЛНАМ. — Львів : ЛНАМ, 2021. — 24 с.
4. **Побережний О.** Основи композиції : навчальний посібник. — Вінниця : Нова Книга, 2012. — 160 с.
5. **Синєпупова Н.** Композиція: Тотальний контроль. — Київ : ArtHuss, 2021. — 240 с.
6. **Степанова О. Г.** Основи візуальної композиції : навчальний посібник. — Київ : Каравела, 2018. — 208 с.
7. **Шимчук В. М.** Основи композиції : навчальний посібник. — Львів : ЛНАМ, 2015. — 112 с.

Додаткова література

1. **Абізов В. А.** Основи композиції та проектування в архітектурі та дизайні. — Київ : Каравела, 2017. — 240 с.
2. **Білз Ф.** Сторітелінг у фотографії: П’ять кроків до створення незабутніх світлин. — Київ : ArtHuss, 2021. — 176 с.
3. **Композиція і наратив** / Ґ. Рутковскі, Д. Е. Курц та ін. — Київ : ArtHuss, 2024. — 280 с.
4. **Крупник Б.** Світло та композиція. — Київ : ArtHuss, 2022. — 176 с.
5. **Кудін В.** Як я малюю. — Київ : ArtHuss, 2021. — 192 с.
6. **Панчишин Б. І.** Основи композиції. — Львів : ЗУКЦ, 2013. — 128 с.
7. **Прусак В. Ф.** Основи дизайну : навчальний посібник. — Львів : НЛТУ, 2007. — 256 с.
8. **Титов М.** Композиція: від теорії до практики. — Київ : Освіта, 2011. — 144 с.
9. **Robertson S., Bertling T.** How to Draw: Drawing and Sketching Objects and Environments from Your Imagination. — Culver City : Design Studio Press, 2013. — 208 p.
10. **Robertson S., Bertling T.** How to Render: the fundamentals of light, shadow and reflectivity. — Culver City : Design Studio Press, 2014. — 272 p.